

Vammen

- bebyggelse fra vikingetid/tidlig middelalder

Lotte Bach Christensen

Kulturhistorisk Rapport

Viborg Museum 2014

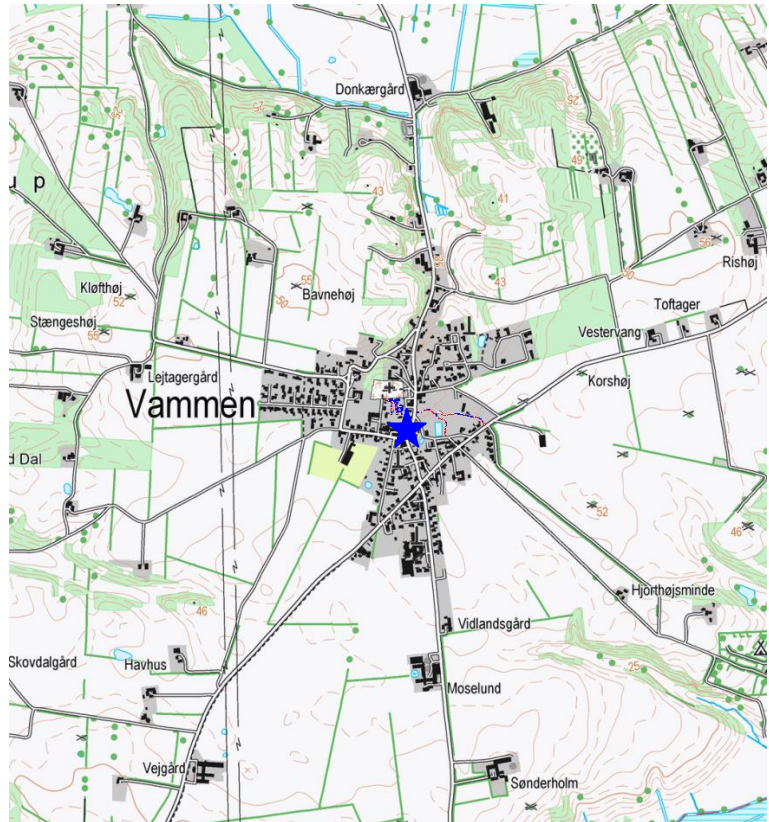
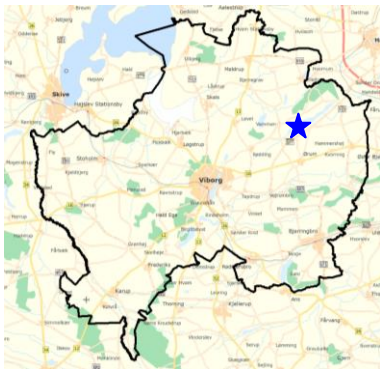
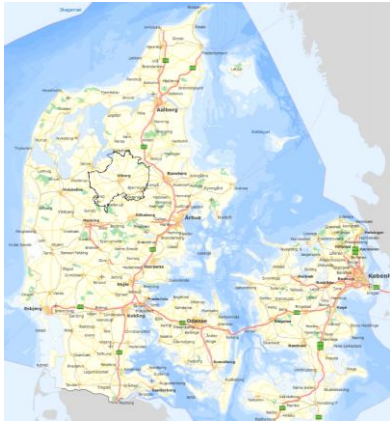
Bygherrerapport nr. 77

Bygherre: Viborg Kommune

ISBN 978-87-92778-35-2

Indledning

Forud for en områdefornyelse i Vammen gennemførte Viborg Museum en større arkæologisk forundersøgelse i slutningen af maj og begyndelsen af juni 2014. Selve områdefornyelsen omfatter en ”grøn kile” gennem Vammen, dels fra Langsøhallen til Hobrovej, der skal knytte de grønne områder i Vammen sammen, og dels syd for kirken mellem Genvej og Nørregade, hvor der planlægges et rekreativt område.

Baggrundskort © Geodatastyrelsen

Ved afslutningen af forundersøgelsen stod det klart, at området syd for kirken gemte på adskillige spor efter huse og mulige toftegrænser (ejendomsskel), som blev vurderet til at høre hjemme indenfor perioden yngre jernalder til middelalder (400-1500 e.Kr.).

Med andre ord rummede det berørte areal spor af væsentlige fortidsminder, som skulle bevares for eftertiden eller undersøges i det omfang de ville blive ødelagt af anlægsarbejdet. Det var ikke muligt at ændre lokalplanens anvendelse af arealet, og derfor blev det nødvendigt at foretage en egentlig arkæologisk udgravning for at samle så meget viden om fortidsminderne som muligt, inden de blev ødelagt. En udgravning blev gennemført i juni og juli 2014.

Oftentimes ligger huse og gårde i nutidens landsbyer direkte ovenpå deres forgængere, og derfor var det en sjælden mulighed for museet, at få lov at undersøge spor efter hvad der kunne være Vammens forgænger. Derudover var placeringen lige syd for Vammen kirke i den gamle præstegårdshave, som ikke havde været dyrket eller bebygget gennem de sidst par århundreder, et helt særlig og oplagt sted at komme Vammens bebyggelsesudvikling nærmere i tid og rum.

En udgravning af store arealer foregår ved en såkaldt fladeafrømning. Med en gravemaskine forsynet med en bred rabatskovl fjernes muldlaget. Herefter fremstår anlægssporene typisk

som mere eller mindre mørke pletter i den lyse undergrund. Spor efter eksempelvis hustomter eller hegn ses som bestemte mønstre af mindre ”pletter”, der er muldfyldte huller, som i sin tid blev gravet til husets tagstolper og vægstolper eller hegnets stolper. Spor efter nogle af de mange aktiviteter, der er foregået på lokaliteten, viser sig som større eller mindre ”plamager”, der er genopfyldte nedgravninger, som arkæologerne gerne kalder gruber. De kan eksempelvis være gravet som jordovne til madlavning eller som råstofgruber for indvinding af sand eller ler. Jordfyldet i stolpehuller og gruber indeholder ofte lerkarskår, korn og andet, som kan give væsentlige bidrag til beskrivelsen og dateringen af lokaliteten.

Alle anlægsspor i fladen måles op med en meget præcis RTK-GPS, så der kan laves nøjagtige oversigtsplaner. Meget ofte graves der et tværsnit gennem anlægssporene, som efterfølgende tegnes og beskrives. Dette gøres for bedre at kunne vurdere hvilken slags anlæg der er tale om - fx om der er tale om regulære dybe tagstolpehuller eller noget andet, ligesom der selvfølgelig altid kigges efter fund.

Til naturvidenskabelige undersøgelser blev der udtaget såkaldt floteringsprøver på op til 7 liter jord fra husenes tagstolpehuller og enkelte andre anlægsspor. Ved floterung af prøven kan eventuelle makrofossiler som brændt korn adskilles fra de mineralske jordpartikler. Efterfølgende kan de arkæologiske planterester bidrage med en række informationer, som fx hvilke arter der blev dyrket og indsamlet, ligesom materialet kan anvendes til kulstof-14 datering.

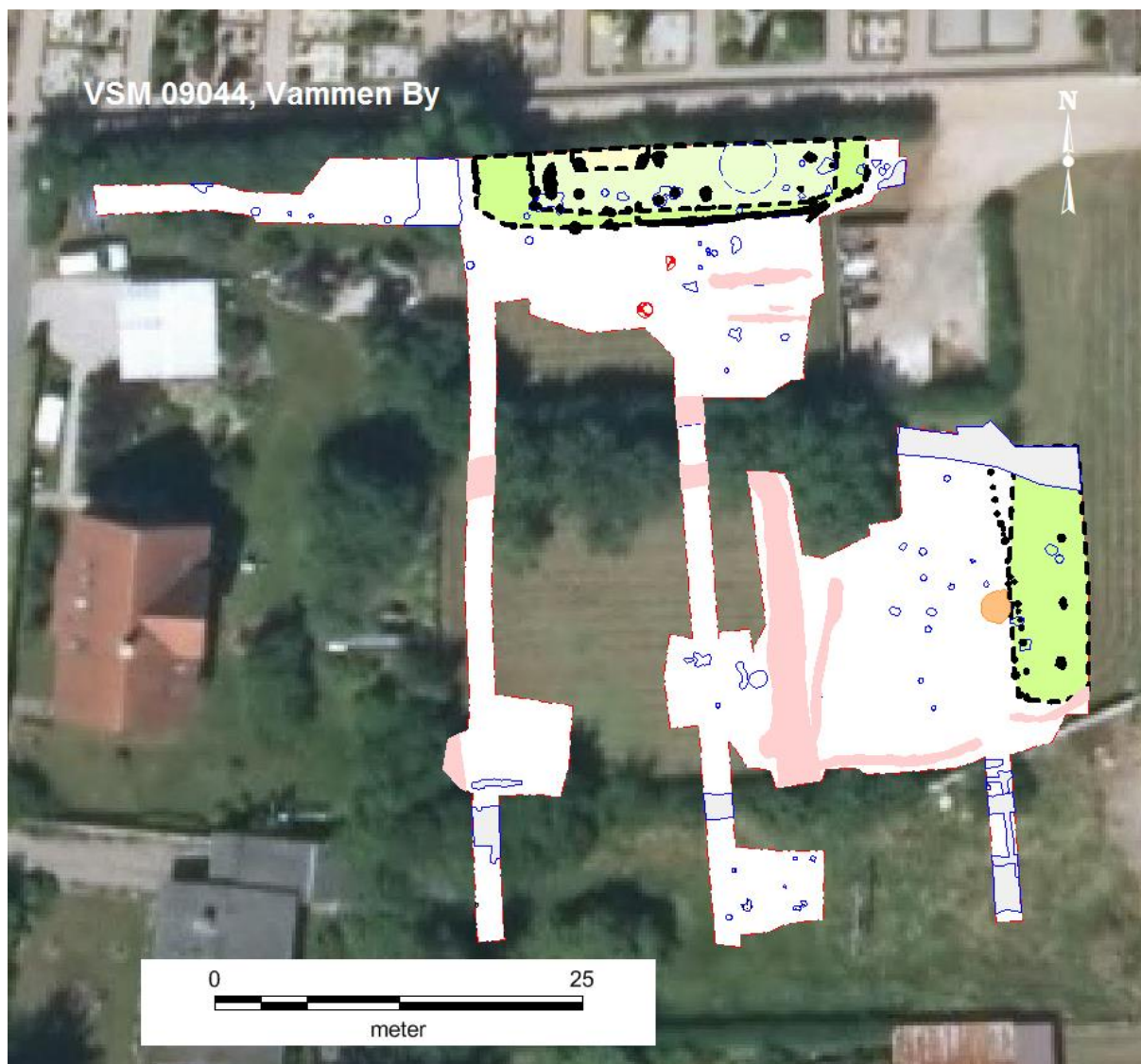
Gennemgang

Den arkæologiske udgravning afdækkede flere stolpehuller og grøfter til en tidligere bebyggelse lige syd kirken. I alt blev afrømmet ca. 835 m² i løbet af udgravningens første dage.

Figur 1. Til venstre ses forundersøgelsens søgegrøfter. De blå omrids markerer de spor af fortidsminder i undergrunden der skal undersøges nærmere. Til højre ses udgravningen, hvor mulden blev afrømmet omkring husene, således at de kunne undersøges nærmere.

Samlet blev fundet spor efter fire huse, flere hegns- og toftegrøfter, to ild-/koge-gruber, enkelte andre gruber samt flere stolpehuller det ikke var muligt at sætte ind i en større sammenhæng.

Figur 2. Oversigt over udgravningsområdet. Husene er markeret med grønt, mens grøfter er lyserøde. Syd for de nordligste huse blev der afdækket to ild-/koge gruber, som er markeret med rød krydskravering, og lige vest for det nord-syd orienterede hus fandtes en grube, som her er markeret med orange. Ned gennem sidstnævnte hus blev fundet sporene efter et hegn. Moderne forstyrrelser er markeret med lysegrå.

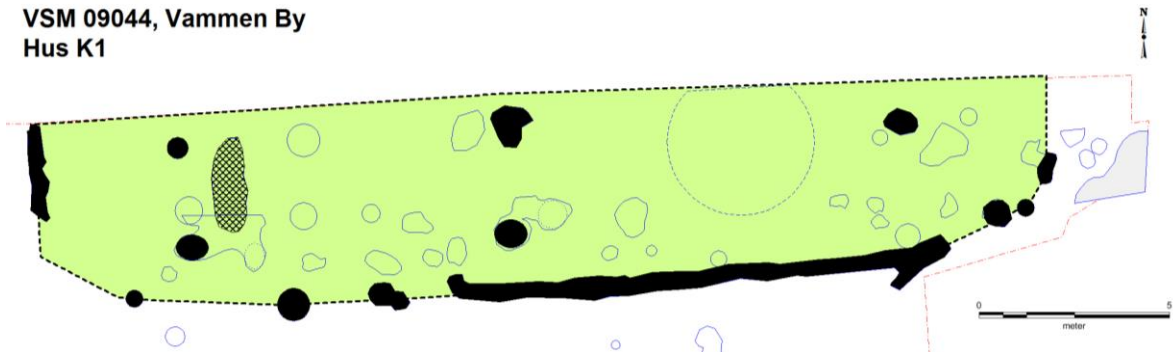
Hus K1+K2 - et treskibet hus i to faser

Længst mod nord blev der afdækket et øst-vest orienteret treskibet beboelseshus med let buede vægge. Når det kaldes treskibet, så vil sige, at taget bæres af to rækker stolper der står inde i huset. Vægkonstruktionen kan derfor i et treskibet hus være mere spinkel da den ikke skal bære lige så meget vægt som de tagbærende stolper inde i huset. Vi havde kun mulighed for at afdække huset halvt, da Vammen Kirkes kirkegårdsdige og stien langs sydsiden løber lige nord for udgravningsfeltet.

Sporene efter huset i form af stolpehuller og væggrøfter viser, at det har stået et hus på stedet, som efter en årrække er blevet afløst af et nyt hus med omtrent samme orientering og størrelse. Det kunne ikke afgøres ved undersøgelsen, hvilket hus der har afløst det andet. Den ene og bedst bevarede fase (Hus K1) var et 26 m langt og formodentlig 6-7 m bredt hus (se Figur 4). Huset havde let buede vægge hvoraf sporene af en del af væggen mod syd og gavlen mod vest var bevaret som væggrøfter. Sporene efter flere af husets stolper var forsvundet. Det kan skyldes at de ikke har været gravet særligt dybt ned, hvilket givetvis er grunden til de manglende stolpehuller i husets vægge, men kan også være forsvundet ved senere forstyrrelser eller

nedslidning. I husene K1 og K2 var flere af husenes indre stolper mod øst sandsynligvis forsvundet i nyere tid på grund af et stort træ, vis rod på omkring 4 m i diameter oplagt kan have ødelagt sporene efter flere stolper (roden er markeret med blå stipling på bl.a. Figur 4). I husets vestlige ende fandt vi spor efter hvad der må have været husets ildsted (se Figur 4 og 5). Ildstedet, som var omkring 2 m langt og 1 m bredt, fremstod som en let rødbrændt nord-syd liggende aftegning i den lyse undergrund. Det var ikke særligt dybt og må være den nederste bevarede ildpåvirkede del af ildstedet.

VSM 09044, Vammen By
Hus K1

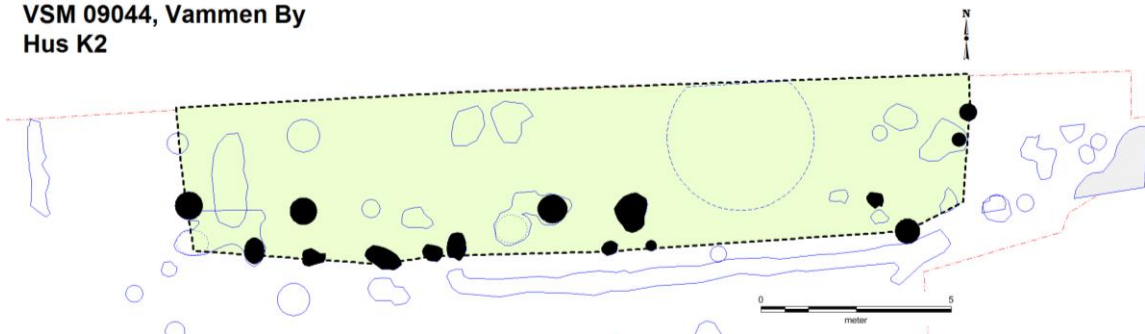
Figur 3. Den bedst bevarede fase (Hus K1) af huset. Stolpehuller og væggrøfte er markeret med sort, mens husets mulige grundplan er markeret med grønt. Mod vest, lige indenfor det vestligste tagstolpesæt fandt vi spor efter hvad der kunne være husets ildsted (her markeret med sort krydsskravering).

Figur 4. Ildstedet i hus K1 som det så ud efter vi afrømmede mulden. Ildstedet viste sig som en let rødbrændt, aflang aftegning i undergrunden. Foto: 09044E60.

Husets anden fase (Hus K2) må ligeledes have været et treskibet hus (se Figur 6). Ganske vist fandt vi kun sporene efter en og ikke to rækker af tagbærende stolper i huset, men da disse stolpehuller ligger meget tæt på husets sydvæg må der oplagt have været en nordlig række tagstolper, som højst sandsynligt befinder sig lige uden for udgravningsgrænsen mod nord.

VSM 09044, Vammen By
Hus K2

Figur 5. Hus K2. Tag- og vægstolpehuller er markeret med sort og husets mulige grundplan med lys grøn. Hele den nordlige række af tagstolper formodes at ligge lige udenfor udgravningsgrænsen mod nord.

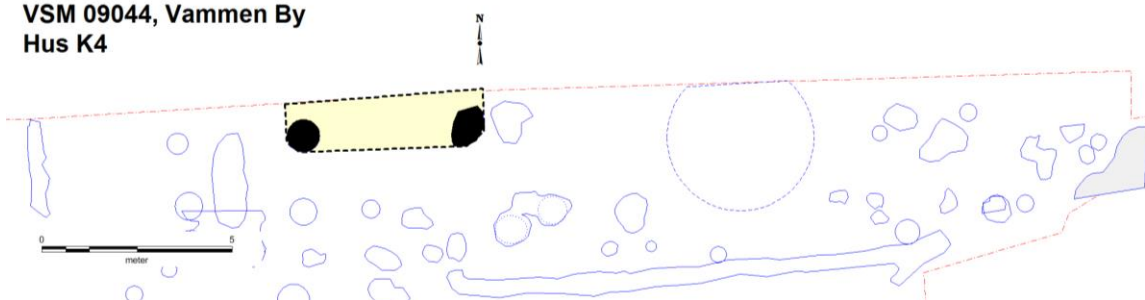
Huset i fase K2 er tilsyneladende lidt mindre end Hus K1, idet dette efter alt at dømme har en længde på 20 m og en bredde på 5-6 m.

Den treskibede hustype med let buede langvægge kendes fra germansk jernalder til tidlig middelalder, og i løbet af vikingetid og tidlig middelalder bliver de buede vægge typisk mere udtalte. Derfor foreslås husfaserne K1 og K2 dateret til vikingetid/tidlig middelalder. Der blev også taget floteringsprøver af husfasernes stolpehuller, hvilket muligvis vil bidrage med materiale til mere præcise dateringer ved hjælp af kulstof 14 metoden. Floteringsprøverne er skrivende stund i færd med at blive bearbejdet.

Hus K4

Længst mod nord i feltet fandtes også to meget flotte, ret ensartede og dybe stolpehuller med en dybde på henholdsvis 98 cm og 82 cm og en indbyrdes afstand på 4,5 m. Det er ganske tænkeligt, at de kan have indgået i samme konstruktion, som i givet fald strækker sig videre mod nord og uden for undersøgelsesområdet (se Figur 7). Hvilken konstruktion kan ikke afgøres med sikkerhed, men formodentlig er der tale om, at stolperne har udgjort de sydligste hjørnestolper i et enskibet hus (dvs. en hustype, hvor vægstolperne bærer taget), eller også har stolperne indgået i et firstolpe anlæg (dvs. en staklade til opbevaring af eksempelvis halm eller andet forråd).

VSM 09044, Vammen By
Hus K4

Figur 6. Hus K4. De flotte, ret ensartede og dybe stolpehuller er markeret med sort, mens grundplanen er markeret med lys gul. Om stolperne indgår i et hus eller en staklade må foreløbigt stå hen i det uvisse.

Selvom husets grundplaner kan virke noget mangelfulde er der ikke tvivl om at der her har ligget huse. Stolpehullerne er meget store og dybe og er meget tydelige i den lyse undergrund med et mørkt fyld med trækulsnister og nister af brændt ler (Figur 8).

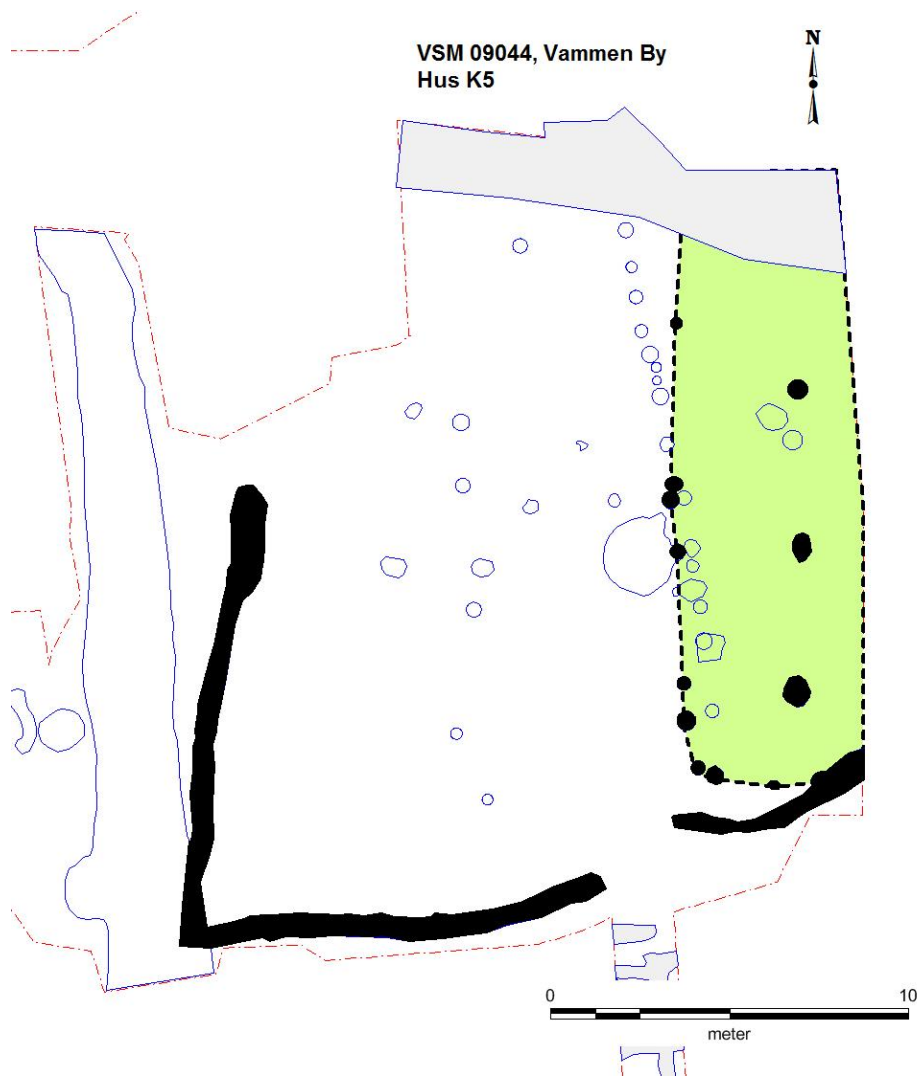

Figur 7. Et af de tagbærende stolpehuller (A144) i hus K4. Stolpehullet er 98 cm dybt og viser sig tydeligt mod den lyse undergrund. I midten ses en lidt mørkere aftegning efter selve stolpen.

I stolpehullet A144 blev der fundet et lerkarskår fra et kuglekar (x6). Lerkarskår er med til at datere stolpehullerne og dermed husene de indgår i. Kuglekar blev brugt i vikingetiden og op i middelalderen. Samme datering kan hustypen pege på, enskibede huse dukker op i sen vikingetid og benyttes frem til nyere tid.

Hus K5 – et toskibet hus

I udgravningsfeltets østligste del afdækkede vi sporene efter nord-syd orienteret toskibet hus (Figur 9). Her er der i modsætning til K1 og K2 kun én række tagbærende stolper midt ned gennem huset og betydelig længere afstand ud til vægforløbet. Heller ikke her har vi den fulde udstrækning af huset, da østsiden befinder sig uden for det berørte område. Hus K5 blev mod nord forstyrret af en moderne terrænregulering, og mod øst af udgravningens feltgrænse. Husets bevarede længde er 14,5 m, men dets reelle længde må forblive uvis. Husets bredde må formodes at være omkring 7 m, da der er 3,5 m fra de tagbærende stolper til væggen i vest.

Figur 8. Hus K5 beliggende nord-syd længst mod øst i udgravningsfeltet. Her er husets stolper markeret med sort farve, mens husets mulige grundplan er markeret med grønt. Syd og vest for huset fandt vi spor efter et grøftforløb, der foreslås tolket som hegnsforløb, evt. i forbindelse med hus K5. Med gråt er markeret moderne terrænregulering.

Syd og vest for huset blev fundet rester af et grøftforløb, som muligvis kan være spor af et hegnsforløb i sammenhæng med huset.

Toskibede huse af denne type dateres normalt tiden fra sen vikingetid og frem til nyere tid. Der blev ikke gjort fund i forbindelse med huset, som kan give en mere snæver datering. Derfor må vi fæstne lid til fund af egnet dateringsmateriale i de floteringsprøver, som blev udtaget fra både stolperne i huset og hegnsgrøften.

Hegn K3

Ned gennem grundplanen af hus K5 fandtes et hegnsforløb, som blev registreret over en strækning på 14 m (Figur 10). Hegnet kan ikke være samtidig med Hus K5, og det blev ligesom hus K5 forstyrret mod nord af terrænreguleringen

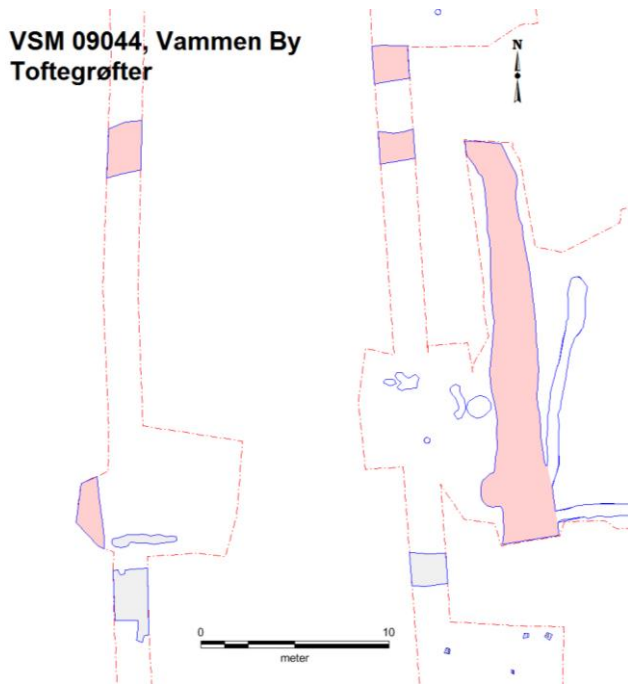

Figur 9. Hegnsforløb K3. Stolpehullerne i hegnet er her markeret med sort.

Tofte- og hegnsgrøfter

På tværs af forundersøgelsens søgegrøfter blev der afdækket et øst-vest samt et nord-syd gående grøftforløb. Under selve den arkæologiske undersøgelse blev der afdækket yderligere omkring grøfterne i det omfang det var muligt, idet der på tværs af udgravningsfeltet stod en række træer, som skulle bevares. Det viste sig, at grøfterne i det nord-sydgående forløb slog et 90 graders knæk over i en af de andre grøftdele (se Figur 10). Hermed kunne påvises et nord-østhjørnet i et grøftforløb, der foreslås tolket som tofteskel. Sådanne tofteskel var gravede markeringer af grænserne omkring såkaldte tofter, dvs. jordstykke i særeje, og de kendes fra vikingtiden og frem.

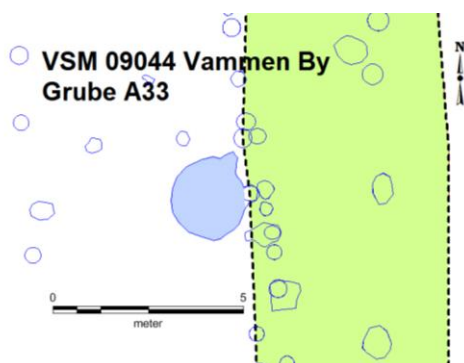
Mod syd forstyrres grøfterne af nyere fundamenter og terrænregulering. Mod vest fandtes der endnu en bid af en mulig toftegrøft, der kunne være endnu et toftskel. Det er ikke muligt at datere grøfterne nærmere end til middelalder eller nyere tid ved hjælp af fundene, men der er taget floteringsprøver, som måske kan give materiale til en bedre datering. Syd for hus K1+K2 fandtes også brudstykker af grøfter, som ikke kunne følge videre (se Figur 13).

Figur 10. Mulige tofteskeller markeret med lys rød. Under udgravningen blev den lange nord-syd gående grøft afrømmet længst mod nord, og her kunne det ses, at den knækker 90 grader mod vest og over i det grøftforløb, som blev påvist i forundersøgelsen. Yderligere afrømning i området kunne ikke gennemføres, da træerne skulle bevares.

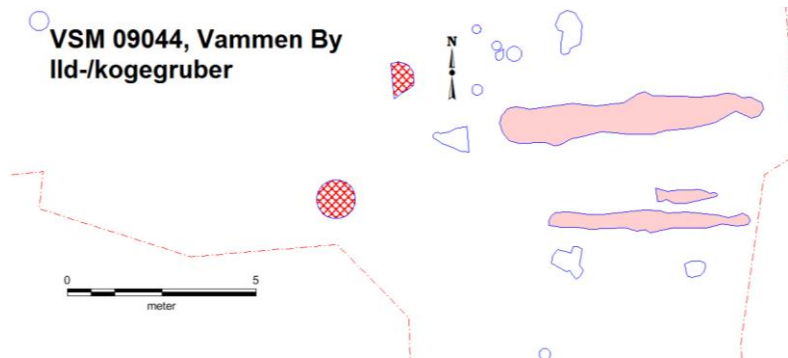
Gruber

Lige vest for hus K5 blev der afdækket en grube (A33), se Figur 12. En grube er et større hul i jorden med forskellig funktion. Ofte har der været gravet efter eksempelvis ler, hvorefter hullet ofte er blevet fyldt op med jord og affald fra bebyggelsen. Derfor kan gruber ofte indeholde daterende materiale i form af lerkarskår eller lignende. Her har det dog ikke været muligt at afgøre hvilken funktion gruben har haft. Opfyldslaget var let stribet i farven, og det kan indikere at gruben har stået åben i nogen tid og langsomt blevet fyldt op. I opfyldslaget blev der fundet nogle ukarakteristiske lerkarskår, der bredt må dateres til middelalder eller nyere tid.

Figur 11. Grube A33, markeret med lilla, lå lige vest for hus K5.

På udgravningsfeltet blev der registreret to ild-/kogegruber beliggende lige syd for hus K1/K2 (Figur 3 og 13). Ild-/kogegruber er jordovne hvor man har opvarmet sten for derefter at stege på eftervarmen. Gruberne var henholdsvis 10 og 24 cm dybe og havde et trækulsholdigt fyld og tydelige ildskørnede sten i den ene af dem. De ikke umiddelbart dateres nærmere.

Figur 13. Med rød krydskravering er markeret to ild-/kogegruber.

Lokaliteten i lokalt perspektiv

Det er første gang at Viborg Museum har haft mulighed for at foretage en arkæologisk forundersøgelse centralt i Vammens historiske landsbykerne, og det endda ganske kort syd for den romanske kirke, som er opført i anden halvdel af 1000-tallet eller begyndelsen af 1200-tallet. På sådanne lokaliteter findes ofte spor efter den eksisterende landsbys ældste forgænger på stedet, og ved undersøgelsen blev da også afdækket spor af bebyggelse, som formodentlig hører hjemme i vikingetid og/eller tidlig middelalder.

Inden landsbyerne blev stedfaste på deres nuværende plads engang i løbet af yngre germansk jernalder, vikingetid og tidlig middelalder (ca. 600-1100 e.Kr.) var de kendetegnet ved, at landsbyen flyttede sig nogle få hundrede meter hvert 50-300 år. Sådant udviklingen givetvis også forløbet ved Vammen, og en arkæologisk undersøgelse centralt i Vammens historiske bykerne blev derfor imødeset med stor spænding. Dette skyldes ikke mindst, at forståelsen af relationen mellem den såkaldte vandrende landsby og den blivende landsbys bebyggelsesstruktur i yngre jernalder og tidlig middelalder er begrænset og under forandring i disse år. Hvor vi før anså landsbyerne for at blive stedfaste i overgangen mellem vikingetid og middelalder, dvs. omkring år 1000, da kan vi nu se konturerne af meget mere differenceret udvikling, hvor nogle landsbyer lægger sig fast allerede i yngre germanske jernalder, mens andre gør det i vikingetid og tidlig middelalder.

Den fundne bebyggelse foreslås dateret til vikingetid og/eller tidlig middelalder, og det kan således synes oplagt, at i det mindste Vammen har ligget stedfast på sin nuværende plads siden da. I forhold til forståelsen af, hvornår Vammen faktisk bliver til en stedfast landsby, da vil en mere snæver datering af de fundne bebyggelsesspor dog være meget ønskværdig. Derfor afventes de naturvidenskabelige undersøgelser med spænding, idet prøverne muligvis kan indeholde materiale, som er velegnet til kulstof-14 datering af husene og tofteskellene.

Hvis vi retter blikket uden for den historisk kendte landsby Vammen, da er der foreløbig kun fundet meget sparsomme spor af det, som kan være landsbyens vandrende forgænger. Således er der ved Havhus Ø, ca. 1 km sydvest for Vammen, fundet bebyggelsesspor fra formodentlig yngre romersk eller germansk jernalder (200-750 e.Kr.), der oplagt kunne være en forgænger til bebyggelsen fundet syd for kirken.

Fundet af bebyggelsessporene syd for Vammen kirke kan umiddelbart forekomme beskedent, men det bidrager ikke desto mindre med ganske væsentlig ny viden til forståelsen af landsbyens bebyggelsesudvikling fra yngre jernalder til middelalder.

Tak til Viborg Kommune og Tjele Entreprenør Forretning for det gode samarbejde i forbindelse med udgravningen.

Relevant litteratur

Ethelberg, Per; Nis Hardt, Bjørn Poulsen & Anne Birgitte Sørensen: *Det sønderjyske landbrugs historie: jernalder, vikingetid og middelalder*. Haderslev 2003.

Skov, Hans: Hustyper i vikingetid og tidlig middelalder. Udviklingen af hustyperne i det gammeldanske område fra ca. 800-1200 e.Kr. *hikuin* 21. Højbjerg 1994, s. 139-162.

Diverse oplysninger:

Viborg Museums j. nr.:	VSM 09044
Lokalitet:	Vammen
Sogn, herred og amt:	Vammen Sogn, Nørlyng Herred, Viborg Amt
Fund og Fortidsminder:	130814-230
Kulturarvsstyrelsens j. nr.:	2014-7.24.02/VSM-0007
Bygherre:	Viborg Kommune
Areal:	Ca. 835 m ²
Gravemaskine fra:	Tjele Entreprenør Forretning ApS, maskinfører Dennis
Deltagere i udgravningen:	Arkæolog Lotte Bach Christensen (daglig leder og beretningsansvarlig) Arkæologistuderende Anders Meander Bjerggaard

Dokumentationsmaterialet bestående af beretning, tegninger, fund, fotos m.v. opbevares på Viborg Museum, Hjultorvet 4, 8800 Viborg.

Undersøgelsen er betalt af bygherren.

Om bygherrerapporter

Når der er foretaget en arkæologisk udgravning, der er helt eller delvist finansieret af en privat eller offentlig bygherre, skal der udarbejdes en særskilt rapport til bygherren. Bygherrerapporten skal være almindeligt tilgængelig, præsentere udgravningens resultater og sætte dem i sammenhæng med det omgivende landskabs kulturhistorie.¹

Viborg Museum har besluttet at udgive museets bygherrerapporter i en fortløbende serie. Ældre numre kan købes for 20 kr. (medmindre andet er anført) ved henvendelse til museet.

Liste over Viborg Museums bygherrerapporter

1. Båndruplund – en boplads fra bronzealder og tidlig jernalder. Martin Mikkelsen. 2004.
2. Nordentofte, Skals – en boplads fra sen yngre stenalder, bronzealder og tidlig jernalder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2004.
3. Brokbakken – en samlingsplads fra bronzealder og en gravplads fra ældre jernalder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2004.
4. Lynderup SV – et aktivitetsområde fra sen yngre stenalder og bronzealder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2006.
5. Teglværksvej – en boplads fra ældre bronzealder. Martin Mikkelsen. 2005.
6. Klejtrup Syd – en boplads fra sen yngre stenalder / tidlig ældre bronzealder. Marianne Høyem Andreasen. 2005.
7. Krogen, Aidt. Gravplads, huse, kirke og agersystemer fra jernalder og middelalder. Njal J. Geertz og Astrid Skou Hansen. 2012.
8. Højvangen, Ørum. Kamilla Fiedler Terkildsen og Martin Mikkelsen. Under udarbejdelse.
9. Stenshede – en gravhøj og andre fund fra yngre stenalder. Sanne Boddum og Martin Mikkelsen. 2006
10. Ørum Sportsplads – et aktivitetsområde fra ældre jernalder. Mikael H. Nielsen. 2005
11. Sundstrup Øst – en boplads fra yngre stenalder. Mikkel Kiildsen. 2006.
12. Ettrupvej, Fjelsø – to aktivitetsområder fra bronzealder eller jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen. 2006.
13. Løvel Syd - bebyggelse spor fra yngre bronzealder og ældre germansk jernalder. Malene R. Beck & Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2006.
14. Skaldehøj og Arildsvej - to bopladser fra førromersk jernalder. Mikkel Kiildsen. Under udarbejdelse.
15. Liseborg- et forsvarsværk fra tidlig førromersk jernalder. Dorthe Kaldal Mikkelsen 2009.
16. Lindum syd – langhus fra middelalderen. Jesper Hjerminde. 2006.
17. Søhuset, Viborg - på kanten af middelalderbyen. Marianne Greve Iversen. 2006.
18. Formyre SØ - hustomt og grave fra sen ældre bronzealder - fladmarksgravpladser fra tidlig jernalder. Martin Mikkelsen. 2009.
19. Tindbækvej 25 - Gravhøj fra enkeltgravskultur. Martin Mikkelsen og Mikkel Kiildsen. 2007.
20. Langmosegård - en boplads fra yngre bronzealder. Martin Mikkelsen. 2007.
21. Løgstrup SØ - en boplads fra yngre jernalder - aktivitetsspor fra yngre bronzealder. Sanne Boddum, Mikkel Kiildsen & Mikael H. Nielsen. 2007.
22. Viborg Vestermark - Bopladser fra bronzealderen. og Martin Mikkelsen. Under udarbejdelse.
23. Ridder Munks Vej - En gravplads m.m. fra stenalder, bronzealder og jernalder. Sanne Boddum og Martin Mikkelsen. 2007
24. Rødding SV - bebyggelse fra yngre bronzealder og ældre førromersk jernalder. Mikkel Kiildsen. 2009.
25. Randrup Mølle – et langhus med forsænket østende fra yngre stenalder. Sidsel Wåhlin og Martin Mikkelsen. 2008.
26. Spangsdal II og Gl. Asmild. Gårdsanlæg fra Middelalder og nyere tid. Mette Klingenberg og Lars AgerSnap Larsen. 2010.
27. Bjerring Hede - bopladser og gravplads fra ældre jernalder . Asger V. Amundsen, Tobias Danborg Torfing og Martin Mikkelsen 2012.
28. Liseborg Høje - bopladser fra yngre bronzealder - begravelse i vognfading fra vikingetid. Elin Vanting & Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
29. Stenshede Syd - Gravhøj fra enkeltgravskultur - bopladser fra yngre bronzealder og ældre jernalder. Claus Sørensen og Martin Mikkelsen. 2009.
30. Hjortdalgård - en boplads fra ældre jernalder. Claus Frederik Sørensen og Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009
31. Sønder Mose - en bebyggelse fra ældre bronzealder. Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
32. Rådmandshus – bebyggelse fra yngre vikingetid og ældre middelalder på Viborg Vestermark. Mikkel Kiildsen. 2009.
33. Højlund Spangsdal I – landsby fra yngre jernalder. Sanne Boddum. 2009.

¹ Kulturarvsstyrelsen: Retningslinjer for udformning af rapport til bygherre/anlægsmyndighed

34. Rugballegård – brandgrave og boplads fra førromersk jernalder. Martin Mikkelsen. 2009.
35. Kokær Høj – bebyggelse fra jernalder. Mikkel Kiildsen. 2009.
36. Birgittelyst – boplads og aktivitetsområde fra yngre bronzealder og førromersk jernalder samt vejforløb fra historisk tid. Jakob Westermann og Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
37. Ørum Industrivej – boplads fra yngre bronzealder og førromersk jernalder. Elin Vanting. 2009.
38. Mølgård, Resen – boplads fra førromersk jernalder. Martin Mikkelsen, Mikkel Kiildsen, Kamilla F. Terkildsen. 2009.
39. Iller – en bebyggelse fra yngre jernalder. Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
40. Toftumvej, Mønsted. Jættestuetomt fra yngre stenalder samt boplads fra romersk jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen. 2009.
41. Hulbækvej 31 – boplads og grave fra ældre jernalder. Martin Mikkelsen. 2009.
42. Hørup – bebyggelse spor fra ældre og yngre jernalder. Mikkel Kiildsen & Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
43. Tindbæk Hestehave – en boplads fra yngre stenalder samt en boplads og en urnegrav fra yngre jernalder. Sanne Boddum. 2010.
44. Møllegård, Klejtrup – boplads fra sen yngre stenalder og bronzealder. Sanne Boddum. 2010.
45. Neder Hallum, Ravnstrup – bebyggelse og aktivitetsspor fra germansk jernalder og vikingetid. Mette Klingenberg. 2010.
46. Løgstrup Nord – bebyggelse fra yngre stenalder til førromersk jernalder. Mikkel Kiildsen. 2010.
47. Haugårdvej 17 – en bebyggelse fra yngre bronzealder. Lars Agersnap Larsen. 2010.
48. Ørndrup Vest – aktivitetsspor fra yngre stenalder og bebyggelse fra yngre bronzealder og ældre jernalder. Sanne Boddum. 2010.
49. Skals Nord – en bebyggelse fra yngre bronzealder og/eller tidlig førromersk jernalder. Lars Agersnap Larsen. 2010.
50. Hestdalvej, Viborg Vestermark – bebyggelse fra yngre vikingetid og ældre middelalder. Mikkel Kiildsen. 2011.
51. Hjarbækvej – en lille samlingsplads fra yngre bronzealder. Lars Agersnap Larsen. 2011.
52. Tapdrup Vest – bebyggelse og aktivitetsområde fra ældre jernalder samt overpløjet gravhøj fra yngre stenalder. Mikkel Kiildsen 2011.
53. Troelstrup – bebyggelse fra ældre jernalder. Mikkel Kiildsen 2011.
54. Duehøj Syd – boplads og begravelser fra bronzealderen. Martin Mikkelsen 2011.
55. Toftum – boplads fra ældre jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen
56. Hvolris Skovbakke, Hvolris Jernalderlandsby. Martin Mikkelsen
57. Låstrup Bakken – boplads fra yngre bronzealder. Bente Grundvad, Sidsel Wåhlin, Kamilla Fiedler Terkildsen og Martin Mikkelsen.
58. Kragssøgård - boplads fra yngre bronzealder. Martin Mikkelsen 2011.
59. Liseborg Høje II - Små treskibede huse fra y. stenalder. Kamilla Fiedler Terkildsen og Martin Mikkelsen 2011.
60. Korsbakken og Havhus - bebyggelse fra yngre romersk - ældre germansk jernalder Bente Grundvad Nielsen og Kamilla Fiedler Terkildsen 2011.
61. Domsdalsgård - gravplads fra ældre romersk jernalder, - landsby fra ældre og yngre germansk jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen og Sanne Boddum. 2011.
62. Bygdalgård – bebyggelse fra yngre stenalder til slutningen af bronzealderen. Mikkel Kiildsen & Sidsel Wåhlin 2012.
63. Kærgård, Daugbjerg. En landsby med tekstilproduktion fra yngre jernalder. Mette Klingenberg og Kamilla Fiedler Terkildsen. 2012.
64. Spangsdal II – Boplads fra yngre bronzealder og/eller ældre jernalder. Sanne Boddum. 2012.
65. Abildal. En boplads fra sen yngre stenalder, samt brandgrave fra yngre bronzealder. Lars Agersnap Larsen. 2012.
66. Mammen Søndervang – bebyggelse og aktivitetsområde fra yngre bronzealder. Mikkel Kiildsen. 2012.
67. Kvorning 9a – boplads fra yngre bronzealder – gravplads og bebyggelse fra yngre romersk jernalder. Sanne Boddum 2012.
68. Hulbættet ved Liseborg - nye resultater. Astrid Skou Hansen 2012.
69. Selli Ager, Aidt. En urnegrav med ringgrøft fra sen førromersk jernalder og en gravplads fra ældre vikingetid. Marianne Greve Iversen, Martin Mikkelsen og Astrid Skou Hansen 2012.
70. Aalestrup. - To bebyggelser fra førromersk jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen 2012.
71. Rishøjen - bebyggelse fra yngre stenalder og bebyggelse og gravplads fra yngre bronzealder/ældre førromersk jernalder samt tre grave i én, måske fra yngre jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen 2012.
72. Begravelse og kirkegårdshegn fra Sct. Mathias kirkegård i Viborg. Jesper Hjeremind 2012.
73. Asmild Klostervej. Bebyggelse fra yngre bronzealder og ældre middelalder. Lars Agersnap Larsen 2013.
74. Nederhede. Aktivitetsområde fra yngre stenalder. Kamilla Fiedler Terkildsen 2013.
75. Spangsbjerg. Bebyggelse og skattefund fra yngre jernalder. Astrid Skou Hansen 2014.

76. Linjearkæologi på et naturgasprojekt.. Martin Mikkelsen 2014.
77. Vammen - bebyggelse fra vikingetid/tidlig middelalder. Lotte Bach Christensen 2014

